

नागपूर सुधार प्रन्यासमधील तांत्रिक संवर्गातील
अधिकारी/कर्मचारी यांचे सेवाभरती/पदोन्नती
नियम तसेच कार्यकारी अधिकारी पदाचे
नियुक्तीचे नियम.

महाराष्ट्र शासन
शासन निर्णय, क्र. नासूप्र. २२०४/१०८४/प्र. क्र. १७२/०४/नवि. २६,
नगर विकास विभाग,
मंत्रालय, मुंबई - ४०० ०३२,
दिनांक - १ जुलै, २००५.

मा.सर्वोच्च न्यायालयाने अपील क्रमांक २१-२१ अ वर्ष १९९२ मध्ये पारीत केलेल्या आदेशानुसार आणि नागपूर सुधार प्रन्यास अधिनियम, १९३६ (सीपी कलम क्रमांक XXXVI-१९३६) च्या कलम ८९, मधील पोट कलम (I) मधील उप-कलम (क) अन्वये असलेल्या अधिकारात, महाराष्ट्र शासनातर्फे, यापूर्वी नागपूर सुधार प्रन्यासने केलेले सेवाभरती/पदोन्नतीसाठी पारीत केलेले सर्व ठराव/नियम रद्द करून, आता याद्वारे नागपूर सुधार प्रन्यासचे तांत्रिक संवर्गाचे व्यावसायिक कौशल्य असलेल्या पदासाठी अधिकारी/कर्मचारी यांचे सेवाभरती/पदोन्नती नियम करित आहे. या नियमाला "तांत्रिक संवर्गाचे व कार्यकारी अधिकारी या पदाचे सेवा भरती आणि पदोन्नती नियम, २००५" असे संबोधण्यात येईल.

२. व्याख्या :- या नियमांमध्ये संदर्भानुसार अन्यथा आवश्यक असेल त्याखेरीज.

(एक) "अधिनियम" म्हणजे नागपूर सुधार प्रन्यास अधिनियम, (सन १९३६ या मध्यप्रांत व व-हाडचा अधिनियम क्रमांक-३६)

(दोन) "सभापती" म्हणजे नागपूर सुधार प्रन्यासचे सभापती.

(तीन) "शासन" म्हणजे महाराष्ट्र शासन.

- (चार) **"प्रन्यास"** म्हणजे नागपूर सुधार प्रन्यास अधिनियम, १९३६ सन १९३६ चा मध्यप्रांत याद्वारे निर्माण केलेले व अंतर्गत केलेले नागपूर सुधार प्रन्यास.
- (पांच) **"कार्यकारी अधिकारी"** म्हणजे नागपूर सुधार प्रन्यासचे कार्यकारी अधिकारी
- (सहा) या नियमांमध्ये वापर करण्यात आलेल्या इतर संज्ञा व शब्दप्रयोग, ज्यांच्या नियमांत व्याख्या देण्यात आलेल्या नाहीत व ज्या व्याख्या अधिनियमात नमूद करण्यात आल्या आहेत, अशा सर्व संज्ञा व शब्दप्रयोगाच्या व्याख्यांना अधिनियमांमध्ये नमूद केलेले अर्थ असतील, यानंतर नियम नमूद आहेत.
३. या नियमांमध्ये पुढील पदांचा समावेश राहिल.
- (१) अधीक्षक अभियंता - (स्थापत्य)
 - (२) कार्यकारी अभियंता - (स्थापत्य)
 - (३) कार्यकारी अभियंता - (यांत्रिकी)
 - (४) सहाय्यक संचालक - नगर रचना
 - (५) सहाय्यक अभियंता श्रेणी-एक (स्थापत्य/ यांत्रिकी/ रचना)
 - (६) सहाय्यक अभियंता श्रेणी-दोन (स्थापत्य/ यांत्रिकी/ रचना)
 - (७) शाखा अभियंता (स्थापत्य/यांत्रिकी/विद्युत)
 - (८) सहाय्यक नगर रचनाकार
 - (९) रचना सहाय्यक
 - (१०) कनिष्ठ अभियंता, (स्थापत्य/ यांत्रिकी/ विद्युत)
 - (११) मुख्य यांत्रिक / प्लॅन्ट ऑपरेटर
 - (१२) स्थापत्य अभियांत्रिक सहाय्यक
 - (१३) वीज तंत्री
 - (१४) यांत्रिक / सहाय्यक प्लॅन्ट ऑपरेटर

४. अधिक्षक अभियंता :- (१) नागपूर सुधार प्रन्यासमध्ये कार्यकारी अभियंता (स्थापत्य) या पदावर कार्यरत असलेल्या, तसेच या पदावर सलग ५ वर्षांची सेवा असलेल्या आणि ज्यांनी स्थापत्य अभियांत्रिकी या विषयातील पदवी किंवा समकक्ष अर्हता धारण केली आहे अशा अधिका-यांमधून हे पद पदोन्नतीद्वारे भरण्यात येईल. ही पदोन्नती सेवाज्येष्ठता-नि-गुणवत्ता या तत्वावर देण्यात येईल.

(२) नागपूर सुधार प्रन्यास अधिनियम, १९३६ (परिशिष्ट-एक) याचे कलम ८९, पोट कलम (१), खंड (क) याद्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, राज्य शासनाने ३ ऑगस्ट १९३७ रोजी तयार केलेल्या नियमांपैकी नियम क्रमांक १ अनुसार शासनाच्या मान्यतेच्या अधिन राहून ही पदोन्नती देण्यात येईल.

५. कार्यकारी अभियंता (स्थापत्य/यांत्रिकी) :- ही पदे नागपूर सुधार प्रन्यासमध्ये कमीत कमी सलग ७ वर्षे एवढी सहाय्यक अभियंता श्रेणी-एक या संवर्गात पदवीधारक किंवा पदविकाधारक या अर्हतेसह सेवा झालेली असेल. अशा सहाय्यक अभियंता श्रेण - एक (पदविधारक) आणि सहाय्यक अभियंता श्रेणी-एक (पदविकाधारक) यांच्यामधून एकूण पदसंख्येच्या अनुक्रमे २:१ या प्रमाणामध्ये पदोन्नतीद्वारे भरण्यात येतील. या पदोन्नती सेवा ज्येष्ठता-नि-गुणवत्ता या तत्वावर देण्यात येतील. स्थापत्य व यांत्रिकी शाखांना स्वतंत्रपणे विचारात घेण्यात येईल.

६. सहाय्यक संचालक, नगररचना - हे पद नागपूर सुधार प्रन्यासच्या आस्थापनेवर ज्यांनी स्थापत्य अभियांत्रिकी किंवा आर्किटेक्ट शाखेतील पदवी ही शैक्षणिक अर्हता संपादन केली असेल व किमान चार वर्षांचा नगर नियोजन या कामाचा अनुभव असेल, अशा सहा. अभियंता श्रेणी-१ या संवर्गात एकूण सलग सात वर्ष सेवा केलेल्या अभियंत्यांमधून ज्येष्ठता - नि गुणवत्ता या तत्वावर पदोन्नतीने भरण्यात येईल.

७. सहाय्यक अभियंता श्रेणी-एक (स्थापत्य/ यांत्रिकी/ रचना) :- नागपूर सुधार प्रन्यासमध्ये सहाय्यक अभियंता श्रेणी-दोन या श्रेणीमध्ये स्थापत्य व यांत्रिकी या शाखांमध्ये काम करीत असलेल्या कर्मचा-यांमधून संबंधित शाखेमध्ये पदोन्नतीद्वारे ही पदे भरण्यात येतील. यापैकी सहाय्यक अभियंता श्रेणी-एक या संवर्गातील मंजूर पदसंख्येपैकी ५० टक्के पदे सहाय्यक अभियंता श्रेणी -दोन या संवर्गातून आणि ५० टक्के शाखा अभियंता या संवर्गातून भरण्यात येतील.

सहाय्यक अभियंता श्रेणी-एक (रचना) हे पद नागपूर सुधार प्रन्यास मधील सहाय्यक अभियंता श्रेणी-दोन (रचना/स्थापत्य) या पदांमधून पदोन्नतीद्वारे भरण्यात येईल.

या पदोन्नती सेवाजेष्ठता-नि-गुणवत्ता या तत्वावर देण्यात येतील. परंतु त्यांनी सहाय्यक अभियंता श्रेणी-दोन / शाखा अभियंता या संवर्गात किमान तीन वर्षे नियमित सेवा केली असली पाहिजे.

८. सहाय्यक अभियंता श्रेणी - दोन :- (स्थापत्य/ यांत्रिकी / रचना)

(१) ज्यांनी स्थापत्य, यांत्रिकी, वास्तुशास्त्रातील पदवी किंवा समकक्ष शैक्षणिक अर्हता संपादन केलेली आहे अशा नागपूर सुधार प्रन्यासच्या आस्थापनेवरील कनिष्ठ अभियंत्यांना / शाखा अभियंत्यांना त्यांच्या नियुक्तीच्या तारखेपासून पदवी किंवा समकक्ष शैक्षणिक अर्हता संपादन केल्याच्या तारखेपर्यंत सेवेच्या ३/८ सेवेची परिगणना करून अभियांत्रिकीच्या त्या त्या शाखेत सहाय्यक अभियंता श्रेणी - दोन म्हणून रिक्त पदाचे उपलब्धतेनुसार नामनिर्देशनाने नियुक्ती देण्यात येईल.

(२) सहाय्यक अभियंता श्रेणी-दोन (स्थापत्य), किंवा सहाय्यक अभियंता श्रेणी-दोन (यांत्रिकी), किंवा सहाय्यक अभियंता श्रेणी-दोन (रचना) या पदांवरील नियुक्त्या थेट प्रवेशाद्वारे स्थानिक वर्तमानपत्रातील जाहिरातीद्वारे

अर्ज मागवून आणि लेखी परीक्षा आणि व्यक्तीगत मुलाखती घेतल्यावर योग्य उमेदवारांच्या निवडीद्वारे करण्यात येईल. स्थापत्य, यांत्रिकी किंवा वास्तुशास्त्र शाखेतील पदवी किंवा समकक्ष शैक्षणिक अर्हता धारण करणारे उमेदवार विवक्षित शाखांमधील निवडीसाठी पात्र असतील.

९. **शाखा अभियंता (स्थापत्य/ यांत्रिकी/ विद्युत)** :- ज्यांनी किमान पदविका धारण केली आहे, असे कनिष्ठ अभियंता स्थापत्य, यांत्रिकी किंवा विद्युत यथास्थित आणि ज्यांनी नागपूर सुधार प्रन्यासमध्ये पाच वर्षांची सलग सेवा केलेली आहे आणि ज्यांचे गोपनीय अहवाल पदोन्नतीसाठी योग्य असल्याचे समजण्यात आले आहे अशा कनिष्ठ अभियंत्याला रिक्त पदाचे उपलब्धेनुसार शाखा अभियंता म्हणून पदोन्नती देण्यात येईल.

१०. **सहाय्यक नगर रचनाकार** :- हे पद, रचना सहाय्यक म्हणून नियुक्ती करतेवेळी, ज्यांनी स्थापत्य अभियांत्रिकी मधील पदविका संपादन केली असेल आणि ज्यांनी नागपूर सुधार प्रन्यासमध्ये पाच वर्षे अखंड सेवा केली आहे अशा नागपूर सुधार प्रन्यासच्या आस्थापनेवर रचना सहाय्यक म्हणून काम करीत असलेल्या कर्मचा-यांमधून सेवाज्येष्ठता-नि-गुणवत्ता या तत्वावर पदोन्नतीद्वारे भरण्यात येईल.

११. **रचना सहाय्यक** :- हे पद, नागपूर सुधार प्रन्यासच्या आस्थापनेवर स्थापत्य अभियांत्रिकी सहाय्यक या पदावर कार्यरत असलेल्या व ज्यांनी स्थापत्य अभियांत्रिकीतील किमान दोन वर्षांच्या पाठ्यक्रमाची पदविका संपादन केली आहे अशा कर्मचा-यामधून पदोन्नतीने भरण्यात येईल. परंतु या कर्मचा-यांनी नागपूर सुधार प्रन्यासमध्ये स्थापत्य अभियांत्रिकी सहाय्यक म्हणून किमान पाच वर्षे नियमित सेवा केली असली पाहिजे. ही पदोन्नती सेवा ज्येष्ठता-नि- गुणवत्ता या तत्वावर देण्यात येईल. ज्या कोणत्याही करणास्तव नागपूर सुधार प्रन्यासमध्ये

स्थापत्य अभियांत्रिकी सहाय्यक उपलब्ध नसेल तर हे पद सेवायोजन कार्यालयामार्फत किंवा थेट सेवा प्रवेशाद्वारे विहीत अर्हतेवर भरण्यात येईल.

१२. **कनिष्ठ अभियंता (स्थापत्य/ यांत्रिक/ विद्युत)** :- (१) ज्या उमेदवारांनी विवक्षित अभियांत्रिकी शाखेमध्ये मान्यताप्राप्त संस्थेची स्थापत्य किंवा यांत्रिकी किंवा विद्युत अभियांत्रिकी मधील तीन वर्षांची पदविका किंवा तिच्याशी समतुल्य म्हणून मान्यता मिळालेली अशी इतर कोणतीही अर्हता धारण केली आहे ते या पदासाठी पात्र असतील.

(२) ही पदे स्थानिक वर्तमानपत्रातील जाहिरातीद्वारे अर्ज मागवून थेट भरण्यात येतील. पात्र उमेदवारांच्या लेखी परिक्षा व वैयक्तिक मुलाखती घेण्यात यातील योग्य व्यक्तीची निवड करण्यात येईल. तथापि, विवक्षित शाखेतील एकूण मंजूर पदांपैकी २५ टक्के पदे नागपूर सुधार प्रन्यासच्या आस्थापनेवर स्थापत्य अभियांत्रिकी सहाय्यक किंवा यांत्रिकी किंवा प्लॅन्ट ऑपरेटर किंवा वीजतंत्री यथास्थिती म्हणून काम करीत असलेल्या आणि ज्यांनी स्थापत्य, यांत्रिकी किंवा विद्युत अभियांत्रिकीमध्ये पत्राद्वारे मान्यताप्राप्त अंशकालीक तीन वर्षांची पदविकास संपादन केली आहे किंवा अभियांत्रिकी अधिकारी महाविद्यालय नाशिक यांचेकडून घेण्यात येणारी अर्हता परीक्षा उत्तीर्ण केली आहे. अशा कर्मचा-यांमधून पदोन्नतीद्वारे भरण्यात येईल. परंतु त्यांनी स्थापत्य अभियांत्रिकी सहाय्यक, यांत्रिकी किंवा प्लॅन्ट ऑपरेटर म्हणून नागपूर सुधार प्रन्यासमध्ये कमीत कमी पांच वर्षांची नियमित सेवा केली असली पाहिजे. ही पदोन्नती सेवा ज्येष्ठता-नि-गुणवत्ता या तत्वावर देण्यात येईल.

१३. **मुख्य यांत्रिक/प्लॅन्ट ऑपरेटर** :- नागपूर सुधार प्रन्यासच्या आस्थापनेवर ज्या कर्मचा-यांची यांत्रिक /सहाय्यक प्लॅन्ट ऑपरेटर म्हणून कमीत कमी पांच वर्षे नियमित सेवा केलेली आहे अशा कर्मचा-यांमधून पदोन्नतीद्वारे ही पदे

भरण्यात येतील. ही पदोन्नती सेवा ज्येष्ठता-नि-गुणवत्ता या तत्वावर करण्यात येईल.

१४. स्थापत्य अभियांत्रिकी सहाय्यक, यांत्रिक सहाय्यक प्लॅन्ट ऑपरेटर, वीजतंत्री :- (१) स्थापत्य अभियांत्रिकी सहाय्यक, यांत्रिकी सहाय्यक, प्लॅन्ट ऑपरेटर, वीज तंत्री ही पदे स्थानिक सेवा योजन कार्यालयातून विहीत अर्हता असलेल्या उमेदवारांची नावे मागवून भरता येतील. लेखी परीक्षा व वैयक्तिक मुलाखतीद्वारे योग्य व्यक्तीची निवड करण्यात येईल. जर स्थानिक सेवायोजन कार्यालयामध्ये विहीत अर्हता असलेल्या व्यक्ती उपलब्ध नसतील तर या पदांची स्थानिक वर्तमान पत्रांमध्ये जाहिरात देता येईल व त्यानुसार सेवेत नियुक्ती करण्यात येईल.

२. उमेदवाराने माध्यमिक शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा (एस.एस.सी. परीक्षा) उत्तीर्ण केली असली पाहिजे आणि तसेच स्थापत्य अभियांत्रिकी सहाय्यक या पदासाठी शासकीय संस्थेची अनुक्रमे आरेखक किंवा भूमापक, यांत्रिक, सहाय्यक प्लॅन्ट ऑपरेटर यासाठी यांत्रिक / डिझेल यांत्रिक यांचा दोन वर्षांचा प्रमाणपत्र पाठयक्रम आणि विज तंत्री / तार तंत्री या पदांसाठी मान्यताप्राप्त औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेचा अनुक्रमे वीज तारतंत्रीचा दोन वर्षांचा प्रमाणपत्र पाठयक्रम केलेला असला पाहिजे.

१५. जेव्हा विविध पदांवरील नेमणूका थेट भरतीद्वारे / पदोन्नतीद्वारे करावयाच्या असतील, अशा वेळी उमेदवाराची वयोमर्यादा, मागासवर्गीयांकरिता आरक्षण, गोपनीय अहवालाची सरासरी प्रतवारी / अपंगांसाठी वयोमर्यादेत शिथिलता आणि सरळभरती/पदोन्नती संबंधाने महाराष्ट्र शासनाने वेळोवेळी निर्गमित केलेले आदेश लागू राहतील.

१६. नागपूर सुधार प्रन्यासचे विहीत अहंता असलेले कर्मचारी, जी पदे थेट सेवाप्रवेशाद्वारे भरण्यात यावयाची आहेत. अशा पदांसाठी अर्ज करण्यास पात्र असतील, यासाठी त्यांना वयोमर्यादेची सूट देण्यात येईल.

१७. सर्व पदांच्या उमेदवारांना मराठीतून अस्खलितपणे वाचणे, लिहिणे आणि बोलणे या प्रयोजनासाठी मराठीचे पुरेसे ज्ञान असणे आवश्यक राहिल.

१८. प्रन्यासच्या अधिका-यांपैकी कोणताही असा अधिकारी कोणत्याही पदांवर नियुक्त / पदोन्नत केला जाण्यासाठी पात्र किंवा योग्य नाही, असे जर प्रन्यासचे मत झाले तर अशा बाबतीत प्रन्यास राज्य शासनाच्या संवर्गावर असलेल्या अधिका-यांमधून त्या पदाच्या समकक्ष दर्जा असलेल्या पात्र व योग्य अभियंत्याच्या सेवा शासनाच्या मान्यतेने प्राप्त करून घेऊ शकेल.

१९. या नियमांचे अर्थासंबंधी कोणताही वाद / अडचण उद्भवल्यास याबाबत शासनाचा निर्णय अंतीम राहिल.

नागपूर सुधार प्रन्यास मधील कार्यकारी अधिकारी पदाचे नियुक्तीचे नियम

१. कार्यकारी अधिका-याचे पद निवडीने भरण्यात येईल. प्रन्यासच्या तांत्रिक व बिगरतांत्रिक अधिका-यांमधून पात्र अधिका-यांची निवड करण्याचे प्रन्यासला स्वातंत्र्य असेल.

२. ज्या ज्या वेळी कार्यकारी अधिकारी हे पद रिक्त होईल त्या त्या वेळी ते प्रन्यासच्या पात्र अधिका-यांमधून निवड करून भरता येईल.

३. जेव्हा प्रन्यास अधिका-यांमधील कोणीही असा अधिकारी कार्यकारी अधिकारी म्हणून नियुक्त केला जाण्यास पात्रही नाही किंवा योग्यही नाही

असे प्रन्यासचे मत होईल. अशा परिस्थितीत प्रन्यासला राज्य शासनाच्या संवर्गातील अधिका-यांमधून प्रतिनियुक्तीने कार्यकारी अधिका-यांच्या पदासाठी विहीत केलेला दर्जा असलेल्या पात्र व योग्य अधिका-यांच्या सेवा शासनाच्या मान्यतेने प्राप्त करता येतील.

४ पात्रतेच्या शर्ती :- प्रन्यासचा अधिकारी तो पुढील निकष पूर्ण करित असेल तर कार्यकारी अधिकारी या पदावर नियुक्त केला जाण्यासाठी पात्र समजण्यात येईल.

(अ) तांत्रिक अधिका-यांच्या बाबतीत :-

(एक) तो मान्यताप्राप्त विद्यापीठाची पदवी किंवा समकक्ष अर्हता धारण करित असेल आणि कार्यकारी अभियंता या पदावर काम करित असेल किंवा सहाय्यक अभियंता श्रेणी-एक या पदावर त्याने ५ वर्षे सलग सेवा केली असेल.

(दोन) त्यास वाचणे, लिहिणे आणि अस्खलीतपणे मराठीतून बेलणे याकरिता मराठीचे पर्याप्त ज्ञान असणे आवश्यक आहे.

(तीन) तथापि कायद्याची पदवी धारण करणा-या अधिका-यास प्राधान्य देण्यात येईल.

(ब) प्रन्यासमध्ये वर्ग एक/दोन चे पद, धारण करणा-या अतांत्रिक / प्रशासकीय उमेदवारांच्या बाबतीत :-

(एक) तो मान्यताप्राप्त विद्यापीठाची पदवी धारण करित असेल.

(दोन) वर्ग एक च्या अधिका-यांच्या बाबतीत त्याने अखंड किमान ५ वर्षांची आणि वर्ग-दोन च्या अधिका-यांच्या बाबतीत अखंड ७ वर्षांची प्रन्यासमध्ये सेवा केली असेल.

(तीन) त्यास वाचणे, लिहिणे आणि अस्खलित मराठीतून बोलणे याकरिता मराठीचे पर्याप्त ज्ञान असणे आवश्यक आहे.

(चार) तथापि, कायद्याची पदवी धारण करणा-या अधिका-यास प्राधान्य देण्यात येईल.

५. कार्यकारी अधिका-यांच्या पदासाठी अधिका-यांची योग्यता किंवा अन्य बाबी या संबंधीची पात्रता अधिका-यांच्या सेवा अभिलेखाचे सर्वेकष मूल्यांकन केल्यानंतर निर्धारण करण्यात येईल.

६. कार्यकारी अधिका-यांची वेतनश्रेणी ही नागपूर सुधार प्रन्यास मधील कार्यकारी अभियंता यांच्या वेतनश्रेणीप्रमाणे राहिल. याशिवाय त्यांना वेळोवेळी प्रन्यास ठरविल त्यादराने विशेष वेतन अनुज्ञेय राहिल.

७. महाराष्ट्र शासनाचे मागासवर्गीयांकरिता आरक्षण, गोपनीय अहवालाची सरासरी प्रतवारी आणि इतर संबंधित प्रचलीत नियम लागू राहतील. तसेच या बाबतच्या आर्थिक परिणामाबाबत शासनाचे कोणतेही दायित्व असणार नाही. नागपूर सुधार प्रन्यासने ही बाब लक्षात घेता सद्याचा यावर होणारा / भविष्यात उद्भवणा-या आर्थिक भाराचे नियोजन करावे.

विवक्षित अधिका-यांची नियुक्ती करण्यासंबंधीचा निर्णय हा राज्य शासनाने, नागपूर सुधार अधिनियम, १९३६ (परिशिष्ट-एक) याचे कलम ८९, पोट कलम (१)खंड (क) याद्वारे विहित केलेल्या अधिकारांचा वापर करून ३ ऑगस्ट १९३७ रोजी तयार केलेल्या नियम क्रमांक-१ अनुसार शासनाच्या मान्यतेच्या अधिन असेल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांचे आदेशानुसार व नांवाने,

L. B. Khan

(फ. ब. खान)

उप सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रती,

सभापती, नागपूर सुधार प्रन्यास,

निवड नस्ती, कार्यासन-२६, नगर विकास विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२.